

Kokemäen Tytöt ja Pojat

- kertomuksia matkan varrelta -

Yhdistyksen alkuajat

Yhdistyksen taustaa

Kun lukee Kokemäen Tyttöjen ja Poikien toiminnan alkamisesta annettuja lehtihaastatteluja, kerrotaan niissä 1950- ja 1960-luvun nuorista. He kävivät Tulkkilassa koulujaan, viihtyivät yhdessä ja viettivät aikaansa Tulkkilan raitilla ja kylän kahviloissa, joita siihen aikaan oli useita. Yhteisöllisyyden alkuunlähtö tapahtuikin jo raitteja kierrellessä, mutta yhteisiä tekijöitä oli muitakin. Siitä kertovat yhdistyksen arkistot, vuosien varrella luovutetut kannustusstipendit ja vierailukohteet.

Harrastukset yhdistivät myös. Jo ennen kansakoulun aloittamista monet olivat liittyneet partioon ja useimmat muistavat oman vartionsa nimen ja jäsenet hyvin. Tulkkilan koulussa oppilaita oli paljon ja saman ikäluokan lapset jaettiin luokille pääsääntöisesti aakkosjärjestyksen mukaan. Alkupään lapset omaan luokkaansa ja samoin loppupään lapset omaansa. Ystävien lukumäärä kasvoi.

Oppikouluun hakeuduttiin omaa tahtia. Sielläkin nuoret olivat aktiivisia. Osallistuttiin ainakin kokki-, tanssi- ja ensiapukurssseille. Taidot kehittyivät ja niitä sovellettiin käytäntöön mm. partioleireillä ja SPR:n toiminnassa.

Myöhemmin, kun koulut oli käyty ja oma suunta elämälle löytynyt, ystävykset palasivat kotipaikkakunnalle katsomaan vanhempiaan, viettämään syntymäpäiviä tai muuten vaan tapaamaan toisiaan ja muistelevaan menneitä.

Pojat olivat jo varttuneet miehiksi, kun tapahtui äkillinen pysähdys. Yksi heistä, Mikko Kairi, menehtyi auto-onnettomuudessa joulukuussa 1985. Siitä lähti liikkeelle tapahtumaketju, joka johti Tulkkilan Poikien perustamiseen.

Perusidea syntyy

Ilkka Pertilän ehdotuksesta kerättiin rahaa pieneen kukkaseppeleeseen, jonka Jukka Laakio muutamien muiden kanssa kävi laskemassa Mikon haudalle. Yli jääneet rahat lahjoitettiin SPR:n pelastuspalveluautokeräykseen, joka oli tuolloin meneillään. Se projekti oli jäänyt Mikolta kesken.

Tapaamiset jatkuivat. Jonain kertana Ilkka Pertilä, muualle muuttaneena ja jo maailmaa nähneenä, pohdiskeli, voisiko ”poikaporukka” tehdä jotain kotipitäjäänsä, Kokemäen, hyväksi. Hänen ideansa juhlien järjestämisestä ja lahjoitusten antamisesta sopivalle kohteelle oli muidenkin mielestä hyvä. Mikon kesken jääneen pelastusautoprojektin eteenpäin vieminen antaisi toiminnalle kohteen sekä konkreettisen ja arvostetun syyn nuorten miesten kokoontumiselle.

Hyväntekeminen yhdessä

Ensimmäisenä tätä ideaa lähti toteuttamaan Jukka Laakio. Kesäkuussa 1988 hänen 40-vuotissyntymäpäivillään oli koolla noin 50 hänen ja Mikko Kairin ystävää. Juhlat vietettiin huvilalla Sääksjärven rannalla. Niistä juhlista katsotaan Tulkkilan Poikien (nykyisin Kokemäen Tytöt ja Pojat) toiminnan alkaneen. Juhliin oli järjestetty hyväntekeväisyystarkoituksessa leikkimielinen Sirkus¹. Rahaa saatiin tapahtumassa kerättyä kaikkiaan 1500 mk. Sama summa on myös merkitty 27.10.1988 päivätyn lahjashekin arvoksi.

Seuraavalle päivälle (28.10.1988) on päivätty Tulkkilan Poikien ensimmäinen lehdistötiedote. Sen ovat antaneet Jukka Laakio ja Sakari Palmu ja se on osoitettu Kokemäen Sanomille sekä SPR:lle. Siinä kerrotaan, että Tulkkilan Pojat lahjoittaa 1500 mk SPR Kokemäen osaston pelastuspalveluauton WHF-radion hankintaan. Hyväntekeminen oli alkanut.

Näin oli Tulkkilan Poikien ensimmäinen tapaaminen ja ensimmäinen lahjoitus saatu hoideksi. Sen päälle käytiin juhlallisesti laskemassa muistokukat Kairin haudalle 13.12.1988. Nekin olivat keräysrahoilla hankitut, sillä pankkitiliä ei vielä ollut.

Yhdistyksen arkistosta löytyvissä dokumenteissa perustajajäseniksi mainitaan, lehdistötiedotteen laatijoiden lisäksi, ainakin Ilkka Pertilä, Pekka ja Jussi Seppä, Tapio, Kalervo ja Ensio Kilku, Juhani ja Matti Nurminen, Risto Norttiola, Veikko Eskola, Erkki Viinikka, Erkki Rajamäki, Lasse Virta, Pentti Nykänen, Pekka Juurikko ja Pekka Ranta-Pere.

Pankkitilin avaaminen

13.6.1989 Jukka Laakio avasi Tulkkilan Pojille Kultatilin Kokemäen Osuuspankissa, jossa yhteyshenkilönä ja tilinhoitajana toimi pitkään Vappu Palo. Ensimmäisen jäsenmaksun, 50 mk, tilille maksoi 17.7.1989 Matti Nurminen. Toisen 50 markan panon teki Jukka Laakio 5.1.1990. Seuraava tilitapahtuma oli adressin ostaminen 17.1.1990 in memoriam Matti Nurminen, joka näin oli rahoittanut oman adressinsa oston. Loppuvuonna yhdistyksen toiminta oli pankkitilin käytön perusteella arvioituna vähäistä.

Vuosina 1989 ja 1990 ei tehty lahjoituksia, sillä tilille vielä kertynyt jäsenmaksuja kuin muutama.

Puuhamiehinä Jukka Laakio ja Tapio Kilku

Jukka Laakio aloitti vuonna 1989 Vähärin tanssilavan toiminnan elvyttämisen ja jatkoi toimintaa aina 1990-luvun lopulle asti. Samalla energialla hoituivat myös niin Mansikkakarnevaalien kuin Tulkkilan Poikien vuositapaamisten järjestämiset. Tapaamiseen oli helppo saapua, sillä Jukka oli vuokrannut käyttöönsä myös Vähärin viisi lomamökkiä, takkahuoneen sekä leirintäalueen. Takkahuone toimi tapaamisten yhteistilana.

Elokuun ensimmäisten lauantaiden tanssiorkesterit olivat kuuluisia, kuten Seitsemän Seinähullua, Jaakko Teppo, Hurmio ja sheriffi Oiva Kaltiokumpu. Kyseisiä orkestereita ei olisi pelkästään yhdistyksen jäsenille järjestettyyn tilaisuuteen pystytty hankkimaan. Useana vuonna Mansikkatyöt vierailivat yhdistyksen tilaisuuksissa esiintymässä ja paikkakunnan omaa mansikkaviiniä, Suvenhehkua, maistattamassa.

Jukan oikeana kätenä yhdistyksen kokoontumiskutsuja valmistelemassa ja lähettämässä oli Tapio Kilku, joka myös valokuvasi innokkaasti tapahtumissa. Valokuvissa hänet nähdään usein kamera kaulassa. Tämän kaksikon toiminta-aikana yhdistyksen muut jäsenet osallistuivat kokoontumisten järjestämiseen sangen vähän.

¹ Myöhemmin toimittaja Matti Väikkynen käytti Jukka Laakiosta nimeä "sirkusmies".

Kaksikko aloitti kutsujen lähettämisen tapaamiseen vuonna 1991, jolloin toukokuun lopussa kuiteissa näkyy 210 markan postimerkkiostos. Kun tuohon aikaan ykkösluokan kirje-postimerkin hinta oli 2,10 mk, on summa riittänyt sataan kuoreen. Vuonna 1994 postitettiin jo 160 kutsua.

Kutsukirjeet olivat samalla markkinointikirjeitä, sillä niissä käytettiin ainakin seuraavia logoja "Vähtäri tanssittaa", "Vähtärin Loma" ja Kukokki Oy, yhdessä tai erikseen. Kaikissa logoissa oli kukon² kuva Jukan liiketoiminnan tunnuksena. Kyse oli kukkopillistä, jota Jukalla oli tapana soittaa. Hän myös keräsi kukkopillejä, joita hänellä oli jo 180 kpl, kun hän täytti 50 vuotta.

Talous

Varoja toiminnan rahoittamiseen ryhdyttiin keräämään 50 markan suuruisella vuosimaksulla. Tästä maksusta maksajat ovat alkuaikoina käyttäneet pankkisiirroissaan montaa nimeä: lahjoitus, jäsenmaksu, vuosimaksu, kannatusmaksu, SPR-avustus, osallistumismaksu ja jopa lasku. Kaikki edellä mainitut termit löytyvät esimerkiksi vuoden 1995 tiliotteista, kun pankin tiliotteen välittämä tieto parani ja monipuolistui. Käytäntöön vakiintuivat nimitykset jäsenmaksu ja kannatusmaksu.

Varsinaista kirjanpitoa ei toiminnasta pidetty vaan rahaliikenteen seuraaminen perustui lähinnä pankin tiliotteisiin. Kun toimintakausi jatkui juhlasta juhlaan, siis elokuusta elokuuhun, haettiin kokoontumispäivän alla pankista sen hetkistä tilin saldoa koskeva viiden viimeisen tapahtuman luettelo. Siitä on nähty tilin saldo ja päätelty riittävätkö rahat toimintaan ja hyväntekeväisyyteen. Ja riittiväthän ne.

Tapaamisen sapluuna

Yhdistyksen tapaaminen rakentui Tulkkilassa vietetyn iltapäivän ja Vähtärissä vietetyn illan malliin. Perusrakenne toistui vuodesta toiseen.

- ~klo 12 tapaaminen ja ruokailu
- ~klo 15 vierailu ja stipendin jako jossain Tulkkilassa
- ~klo 18 saunomaan Vähtärin takkahuoneelle
- ~klo 20 tanssit Vähtärin paviljongissa

Alkuvuosina ruokailtiin Seurahuoneella, myöhemmin ravintola Henrikissä. Tarjolla oli yksi yhteinen menu, josta esimerkkinä on vuoden 1992 versio.

Alkucocktail, mansikkaviiniä 6 cl ja mansikoita
Länsirannikon salaatti
Porsaanseläkettä 200 g, sienikastike, pikkuporkkanat, kukkakaali
Valkosipuliperunat tai ranskanperunat
Kahvi, 2 kuppia
Ruokajuomat; maito, vesi tai kotikalja

² Jukan lapsuudessa Uuno-isällä oli kesäkukkoja Sääksjärven huvilalla. Sitä perua oli Jukan rakkaus kukkoihin.

Kun jäsenet olivat vielä nuoria, aloitettiin tapaaminen jo klo 12, mutta vuodesta 1996 alkaen aikataulua vähän helpotettiin siirtämällä aloitus klo 15:een ja ruokailemalla vasta iltapäivävierailun jälkeen. Ja sinä samana aloitusaika on sen jälkeen pysynyt.

Jukka Laakio teki myös yhteistyötä muiden tapahtumajärjestäjien kanssa. Ainakin vuosina 1991 ja 1992 kannustusstipendit jaettiin Eloliirumien yhteydessä ja vuoteen 1996 asti Vähärin tanssit oli nimetty Liirum Laarum -tansseiksi.

Eloliirumit oli kolmen kokemäkeläisen yrittäjän, Antti Huida, Matti Tuominen ja Matti Välikynen, ideoima elokuinen tapahtumalauantai, joka sai nimensä Esko Pertolalta. Tapahtumaa järjestettiin vuodesta 1987 lähtien. Se järjestettiin elokuun alussa ja sen kantavana ajatuksena oli torimyynti. Vuonna 1990 muutkin kuin kokemäkeläiset myyjät pääsivät mukaan. Lisäksi Liirumeilla luvattiin järjestää menoa ja meininkiä: oli kilpailuja ja yleisöä viihdyttivät vuosien varrella mm. mansikkatyttö, aikamiespoika Pekko ja Jaakko Teppo.

Eloliirumit hiipuivat vähitellen. Sen tilalle tuli vuonna 1994 Markkinaperinteen tuki ry:n yhdessä KK-V:n kanssa organisoima Teljän suurmarkkinat -tapahtuma. Se järjestettiin kuitenkin elokuun toisena viikonloppuna, joten siihen ei enää voinut kytkeä Tyttöjen ja Poikien vuositapaamista.

Kun sopivaa rinnakkaistapahtumaa ei enää ollut, alkoi tapahtuman luonne pakostakin muuttua. Alkuun käytiin stipendiensaajien luona, mutta varsin pian stipendin luovutus siirrettiin iltajuhlan yhteyteen.

Muistamiset

Aluksi jäsenten muistamiseen kiinnitettiin huomiota ja heille lähetettiin mm. onnittelusähkeitä. Rauno Kuhalaista onniteltiin 9.12.1991 Kokemäen vuoden yrittäjäksi valinnasta. 25.6.1992 laitettiin "Onnea ja kiitos"- sähke Lilli Kairille hänen 70-vuotispäivänään ja samalla lahjoitettiin 200 mk Kokemäen SPR:n osastolle. 26.2.1993 hankittiin adressi Tuula Anttilan muistoa kunnioittaen ja lahjoitettiin 100 mk SPR Kokemäen osaston nuorisotyölle. Terveystenhoitaja Tuula Anttila perusti aikoinaan Kokemäen SPR:n ensimmäisen ensiapuryhmän, jossa myös monet Tytöistä ja Pojista olivat aikoinaan olleet mukana.

Vuonna 1994 Jukka Laakio sitten totesi, ettei onnitteluja ja surunvalitteluja enää lähetetä, koska yhdistys on luonteeltaan epävirallinen eikä asiaa ole mahdollista hoitaa tasapuolisesti. Siihen loppuivat muistamiset, mutta eivät aivan kokonaan. Vielä 26.2.1995 lähetettiin opettaja Hilikka Rauhiolle onnittelusähke: *"Onnea 80 v opettajamme. Olet opettanut monelle meille Elämän aakkoset. T. Tulkkilan Tytöt ja Pojat."*

Seuraava merkintä muistamisista on päivätty vasta 19.5.2008. Silloin ostettiin adressi in memoriam Esa Pelttari. Hän oli yhdistyksen pitkäaikainen tilintarkastaja. Myöhemmin muistamiset sovittiin tehtäväksi yksityishenkilöinä. Varsinkin poisnukkuneita alkoi olla niin paljon, että heitä alettiin muistaa yhteisellä hiljaisella hetkellä vuosikokouksen aluksi.

Edellä mainittujen isäksi 25-vuotisjuhlassa (2013) muistettiin yhdistyksen toiminnassa ansioituneita henkilöitä Ulla-Maija Liljan piirtämällä taululla. Piirroksen aiheena oli joku tai jotkut Tulkkilan vanhoista taloista.

Ansioituneet henkilöt olivat: Ilkka Pertilä – idean esittäjä, Jukka Laakio – puuhamies, Tapio Kilkku – puuhamies, Kauko Passi – pitkäaikainen puheenjohtaja ja aktiivi, Helena Juuri-Oja – aktiivi ja Riitta Passi – aktiivi. Taulun sai myös liikennöitsijä Tapani Wallin, jonka bussilla retkillä liikuttiin. Näin Jukka Laakio itse oli tullut muistamisen kohteeksi.

Jukka Laakion taulu. Piirtänyt Ulla-Maija Lilja.
Kuva Marketta Ranta

Vapaamuotoisesta toiminnasta kohti järjestäytymistä

Ensimmäinen vuositapaamisen pöytäkirja löytyy vuodelta 1993. Se on paikan päällä, varmin vedoin käsin paikan päällä kirjoitettu. Puheenjohtajana toimi Heikki Juusela, sihteerinä Sisko Halme sekä pöytäkirjan tarkastajina Juhani Nurminen ja Lasse Virta. Sama kokous päätti muuttaa rekisteröimättömän yhdistyksen nimeksi ”Tulkkilan Tytöt ja Pojat”. Kokouksessa päätettiin myös, että pöytäkirjantarkastajat tarkastavat vuosittain tositteet ja antavat siitä lausuntonsa. Se tarkastuskäytäntö ei kuitenkaan toiminut kovin hyvin. Niinpä vuoden 1996 kokouksessa päätettiin, että vastedes yhdistykselle valitaan tilintarkastajat (myöh. toiminnantarkastajat). Valituiksi tulivat Riitta Passi ja eurajokelainen Markku Tuominen.

Jo seuraavana vuonna 1994 nähtiin ensimmäinen koneella kirjoitettu vuosikokouksen pöytäkirja, laatijana Helena Juuri-Oja.

Vuonna 1996 Jukka Laakio ehdotti, että yhdistyksen toimintaa jatkamaan valittaisiin toimikunta, jossa olisi 1+4 henkilöä. Erkki Rajamäki ehdotti kuitenkin, että asia jätettäisiin vuodeksi hautumaan. Sitten voitaisiin järjestäytyä ja mahdollisesti rekisteröityä, jos niin haluttaisiin. Jukka Laakiolle luvattiin lisäapua kokousjärjestelyihin.

Vuonna 1997 olivat Jukka Laakio ja Tapio Kilkku viimeistä kertaa tapaamiskutsujen lähettäjinä. Edelleenkin kokoonnuttiin ravintola Henrikissä klo 15, mutta nyt oli iltapäiväksi ensimmäistä kertaa selkeät vierailukohteet, ensin Kokemäen kirkko ja sen jälkeen Tulkkilan 125-vuotias koulu.

Vierailukutsun oli koulun johtaja Pasi Kaisla esittänyt jo edellisvuonna. Koulun hyväksi ei luovutettu kannustusstipendiä vaan yhdistys osallistui sähköpianon hankkimiseksi käynnistettyyn haastekeräykseen 50 markalla. Kannustipendin sai SPR. Iltajuhlaa vietettiin perinteisesti Vähärissä. Sen jälkeen Vähäriin ei palattu.

Erityisesti kirkkovierailu herätti ihastusta ja joku jäsenistä totesi, että siellä voitaisiin vierailla vaikka joka vuosi. Siihen kertaan käynnit kuitenkin sillä erää jäivät. Seuraavan kerran mentiin kirkkoon vasta vuonna 2008 Kauvatsalla.

Puheenjohtaja ja kilikilikello.
Taustalla Markku Virtanen.
Kuva Jokilaakso

Jukka Laakion kellonsoiton johdolla lähdettiin kohti Kokemäen kirkkoa.

Vuosikokous 1997

Vuoden 1997 vuosikokouksessa valittiin Jukan ehdotuksen mukainen toimikunta, josta myöhemmin ruvettiin käyttämään nimiä johtokunta ja hallitus. Siihen asti Jukka Laakio ja Tapio Kilkku olivat kaksin Helena Juuri-Ojan tuella hoitaneet tapaamisten järjestelyt.

Uuden toimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Kauko Passi ja jäseniksi Jukka Laakio, Marja-Liisa Korkeaola, Tapio Kilkku ja Helena Juuri-Oja.

Samassa kokouksessa, Jaakko Häyhtiön ehdotuksesta, yhdistyksen nimi ”Tulkkilan Tytöt ja Pojat” vaihdettiin nimeksi ”Kokemäen Tytöt ja Pojat”. Koolla ollut ”porukka” oli nyt yksimielisesti nimimuutoksen kannalla. Vielä pari vuotta aikaisemmin vanha nimi oli haluttu säästää, vaikka mukaan hyväksyttiin jäsenet muualtakin Kokemäeltä.

Jaakko Häyhtiö muistutti, ettei yhdistyksen kannata rekisteröityä liiallisten ilmoitusvelvollisuuksien takia. Niinpä yhdistys päätettiin säilyttää edelleen vapaamuotisena ja rekisteröimättömänä. Yhdistykselle ei myöskään laadittu sääntöjä, vaikka muuten jo noudatettiin tavanomaisia yhdistystoiminnan käytäntöjä.

Tuleville tapaamisille Kauko Passi ehdotti kotiseutukohteita vierailukohteiksi. Muutos oli alkanut.

Yhteenveto

Jukka Laakion puheenjohtajakaudella 1988–1997 yhdistyksen toiminnan peruspilareiksi vakiintuivat yhdessäolo, hyväntekeväisyys ja kotiseututyö. Vähäin tanssien ja muun toiminnan elvyttäminen oli kotiseututyötä mitä suurimmassa määrin. Jukka oli koordinoija, joka halusi saada ihmiset viihtymään ja osallistumaan paikkakunnan muihinkin tapahtumiin. Osallistuminen Eloilirumeihin oli siitä hyvä esimerkki.

Ajankotaisiin asioihin tarttuminen oli toiminnalle ominaista. Jukan aikana lähdettiin mukaan vähän erikoisempiinkin hyväntekeväisyysprojekteihin, esimerkkinä lyhtypylvään hankkiminen Kallaksen kadun jatkeena olevalle rantabulevardille. Pelastuspalveluauto varusteineen on aivan omaa luokkaansa oleva projekti. Partio toiminnan uudelleen aloittamisen avustaminen oli sijoittamista nuorten tulevaisuuteen. Vähäarin takkahuoneella lienevät vuosien varrella hioutuneet myös monet juhlaikäytännöt.

Jukan kaudella seurattiin ajan vaatimuksia ja muutettiin mm. yhdistyksen nimeä kolme kertaa. Nämä vaiheet tarvittiin, jotta saavutettiin sekä alueellinen että sukupuolten välinen tasa-arvo.

1988 Tulkkilan Pojat
 1991 Tulkkilan Pojat ja Tytöt³
 1993 Tulkkilan Tytöt ja Pojat
 1997 Kokemäen Tytöt ja Pojat.

Lähteet:

Haastattelut: Jukka Laakio ja Matti Väikkynen
 Jokilaaksot ja Kokemäen Sanomat

³Tästä muutoksesta ei ole pöytäkirjamerkintää, mutta sitä on käytetty vuonna 1991.